

Ramadan in de zorg

Vasten, medicatie en voeding

- 9.00** Ontvangst met koffie en thee / uitreiking congresmap
- 9.30** Opening door de dagvoorzitter, **Marco D'Agata**, *senior adviseur bij het Nederlands Instituut voor Verantwoord Medicijngebruik*
- 9.45** **Waarom is de ramadan zo belangrijk voor gelovigen?**
Rob Ermers, *Arabist en Turkoloog* en **Ali Korkmaz**, *communicatieadviseur en beleidend moslim*
- Wat is de ramadan? Welke betekenis heeft het vasten voor gelovigen?
 - Wat zegt de Koran over vasten, gezondheid en ziekte?
 - Hoe kunt u gezondheidsrisico's bespreekbaar maken?
- 10.15** **De invloed van langdurig vasten op het lichaam - voedingsadvies**
Fatma Alakay, *diëtiste en trainer interculturele communicatie en gezondheidsvaardigheden*
- Wat maakt de ramadan qua lichamelijke gevolgen anders dan een dieet?
 - Vastentijd - het psychische effect en het fysieke chemische proces
 - Uitdaging - vinden van regelmaat en voorkomen van gezondheidsrisico's
- 10.45** Koffie- en theepauze
- 11.00** **Niet eten, dus geen medicijnen? Medicatieveiligheid en therapietrouw**
Fatima Malki, *nurse practitioner diabeteszorg Slotervaartziekenhuis en regiodirecteur thuiszorg Avicen*
- Gevaren van verkeerd medicijngebruik tijdens de ramadan - risicogroepen
 - Medicijnen op verantwoorde wijze aanpassen aan eetpatroon
 - Praktische adviezen die u aan uw patiënten kunt meegeven
- 11.30** **De vastende collega**
Een vastende arts aan het woord!
- Een kijkje in de vastenmaand - hoe ziet een dag tijdens de ramadan eruit?
 - Vasten leidt tot een betere concentratie - vasten, verantwoordelijkheid en professionaliteit
 - Begeleiding van vastende (risico)patiënten
- 12.00** **Forum**
Mogelijkheid uw eigen casuïstiek en inhoudelijke vragen aan de sprekers voor te leggen, onder leiding van de dagvoorzitter
- 13.00** Na de afsluiting door dagvoorzitter **Marco D'Agata** krijgt u een hapje mee voor onderweg

Ramadan in de zorg

Over een paar maanden, vanaf vrijdag 20 juli, begint de ramadan weer! In deze periode van bezinning en reiniging zullen ook veel van úw patiënten een maand lang niet eten en drinken tussen zonsopkomst en zonsondergang.

Wist u dat het innemen van medicijnen, ongeacht de toediening, gezien wordt als verbreken van het vasten? Wat doen het vasten en de uitgebreide maaltijden na zonsondergang met het lichaam? Wat is de invloed op de psychische gemoedstoestand?

Wees goed voorbereid op de ramadan zodat u uw (risico)patiënten adequaat kunt adviseren!

Op de studieochtend 'Ramadan in de zorg' zal onder leiding van **Marco D'Agata**, senior adviseur bij het Instituut voor Verantwoord Medicijngebruik, onder meer op de volgende onderwerpen ingegaan worden:

- Religie - wat zegt de Koran over ziekte en gezondheid met betrekking tot vasten?
- Voeding - wat zijn de psychische en fysieke effecten van langdurig vasten?
- Medicatie - medicijngebruik van risicogroepen aanpassen aan het eetpatroon
- Vastende collega - kan een vastende collega de verantwoordelijkheid van patiëntenzorg wel dragen?

De ochtend wordt afgesloten met een forum waarin u gelegenheid krijgt tot het stellen van vragen en het bespreken van casuïstiek.

Weet welke patiënten gezondheidsrisico's lopen tijdens de ramadan en hoe u hen hierin kunt begeleiden en adviseren. U kunt zich inschrijven via www.medilex.nl/ramadan of via de antwoordstrook in deze folder. Heeft u nog vragen? Neem dan gerust contact met ons op!

